

สนค. แนะนำเพิ่มมูลค่าสินค้ากลุ่มปลาทิลาเปีย และผลักดันเป็นสินค้าส่งออกสำคัญ

นายพูนพงษ์ นัยนาภากรณ์ ผู้อำนวยการสำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า (สนค.) เปิดเผยว่า สนค. เล็งเห็นถึงศักยภาพของไทยในการผลิตและส่งออกสินค้ากลุ่มปลาทิลาเปีย (Tilapia)¹ และผลิตภัณฑ์ ซึ่งปลาทิลาเปีย เป็นปลาน้ำจืดที่เลี้ยงง่ายและโตเร็ว ตัวอย่างปลาทิลาเปียที่เป็นที่รู้จักและมีความสำคัญทางเศรษฐกิจของไทย ได้แก่ ปลานิล และปลาทับทิม โดยเฉพาะปลานิล ซึ่งประเทศไทยมีผลผลิตปลานิลมากกว่า 2 แสนตันต่อปี แต่ส่วนใหญ่จะใช้บริโภคภายในประเทศเป็นหลัก (ส่งออกประมาณ 5,000 – 10,000 ตันต่อปี) จึงเป็นโอกาสของไทยในการส่งเสริมและผลักดันการส่งออกเพื่อสร้างรายได้เข้าประเทศ

จากการติดตามสถานการณ์การค้าปลาทิลาเปียของโลก ในปี 2565 โลกนำเข้าปลาทิลาเปียเป็นมูลค่า 1,651.0 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ผู้นำเข้าสำคัญ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา (849.1 ล้านดอลลาร์สหรัฐ สัดส่วนร้อยละ 51.4 ของมูลค่าการนำเข้าของโลก ขยายตัวร้อยละ 13 จากปีก่อนหน้า) มีสัดส่วนเกินกว่ากึ่งหนึ่งของมูลค่าการนำเข้าปลาทิลาเปียของโลก รองลงมา คือ เม็กซิโก (151.7 ล้านดอลลาร์สหรัฐ สัดส่วนร้อยละ 9.2 หดตัวร้อยละ 21) (3) อิสราเอล (103.9 ล้านดอลลาร์สหรัฐ สัดส่วนร้อยละ 6.3 ขยายตัวร้อยละ 77) (4) โกลด์โคสต์ (72.9 ล้านดอลลาร์สหรัฐ สัดส่วนร้อยละ 4.4 หดตัวร้อยละ 12) และ (5) แคนาดา (60.4 ล้านดอลลาร์สหรัฐ สัดส่วนร้อยละ 3.7 ขยายตัวร้อยละ 29) โดย 5 ประเทศรวมกัน มีการนำเข้าถึงร้อยละ 75 ของมูลค่าการนำเข้าของโลก (ตารางที่ 1)

สินค้าปลาทิลาเปียที่โลกนิยมนำเข้าสูงสุด ได้แก่ เนื้อปลาทิลาเปียแบบฟิลเล่แช่แข็ง (985.8 ล้านดอลลาร์สหรัฐ) ปลาทิลาเปียทั้งตัวแช่แข็ง (365.8 ล้านดอลลาร์สหรัฐ) เนื้อปลาทิลาเปียแบบฟิลเล่สดหรือแช่เย็น (224.0 ล้านดอลลาร์สหรัฐ) และปลาทิลาเปียทั้งตัวสดหรือแช่เย็น (75.4 ล้านดอลลาร์สหรัฐ) ทั้งนี้ เนื้อปลาทิลาเปียแบบฟิลเล่สดหรือแช่เย็น มีราคาต่อหน่วยสูงสุด คือ 7,635 เหรียญสหรัฐ/ตัน (ตารางที่ 2)

ประเทศผู้ส่งออกปลาทิลาเปียรายสำคัญของโลก 5 อันดับแรก ได้แก่ จีน (102,034 ตัน) ใต้หวัน (19,323 ตัน) โคลอมเบีย (17,241 ตัน) อินโดนีเซีย (11,418 ตัน) และฮอนดูรัส (10,272 ตัน) ทั้งนี้ ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (ปี 2561-2565) พบว่าส่วนแบ่งตลาดมูลค่าการส่งออกของจีนลดลง (จากร้อยละ 61.9 ในปี 2561 ลดเหลือร้อยละ 33.2 ของมูลค่าการส่งออกปลาทิลาเปียของโลก ในปี 2565) ขณะที่โคลอมเบีย (จากร้อยละ 5.5 เพิ่มขึ้น 11.8) ฮอนดูรัส (จากร้อยละ 2.3 เพิ่มขึ้น 9.9) และอินโดนีเซีย (จากร้อยละ 5.6 เพิ่มขึ้น 9.7) มีส่วนแบ่งตลาดเพิ่มขึ้น สำหรับไทย เป็นผู้ส่งออกอันดับ 8 ของโลก มีส่วนแบ่งตลาดคงเดิมอยู่ที่ ร้อยละ 1.1 (ตารางที่ 3)

สำหรับการส่งออกปลาทิลาเปียของไทยในช่วง 8 เดือนแรกของปี 2565 (มกราคม - สิงหาคม) มีมูลค่ารวม 5.11 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (173.6 ล้านบาท) หดตัวร้อยละ 28.3 จากช่วงเดียวกันของปีก่อนหน้า สินค้าส่งออกสำคัญของไทย ได้แก่ (1) ปลาทิลาเปียทั้งตัวแช่เย็นจมน้ำแข็ง (พิกัดศุลกากร 03032300) มูลค่า 3.27 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (111.11 ล้านบาท) ตลาดส่งออกสำคัญ คือ สหรัฐฯ และสหรัฐอเมริกาสำหรับเอมิเรตส์ (2) ปลานิลทั้งตัวสดหรือแช่เย็น (พิกัดศุลกากร 03027100001) มูลค่า 1.08 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (36.61 ล้านบาท) ตลาดส่งออกสำคัญ คือ กัมพูชา และเมียนมา (3)

¹ ปลาทิลาเปีย (Tilapia) เป็นชื่อสามัญของปลาน้ำจืด โดยปลาทิลาเปียที่เป็นที่รู้จักและมีความสำคัญทางเศรษฐกิจอย่างมาก คือ ปลานิล สำหรับประเทศไทยได้มีการพัฒนาสายพันธุ์ปลานิล อาทิ ปลานิลจิตรลดา ปลานิลแดง และปลาทับทิม

เนื้อปลาทิลapiaแบบฟิลเลตแช่เย็นจนแข็ง (พิกัดศุลกากร 03046100) มูลค่า 0.29 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (9.88 ล้านบาท)
(ตารางที่ 4)

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาเฉพาะปลาทาบิหม สินค้าที่มีการส่งออกมากที่สุด คือ (1) ปลาทาบิหมทั้งตัวสดหรือแช่เย็น (พิกัดศุลกากร 03027100002) มูลค่า 0.20 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (6.88 ล้านบาท) ตลาดส่งออกสำคัญ คือ มาเลเซีย และ (2) ปลาทาบิหมมีชีวิต (พิกัดศุลกากร 03019941002) มูลค่า 0.03 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (1.03 ล้านบาท) ตลาดส่งออกสำคัญ คือ มาเลเซีย เช่นเดียวกัน (ตารางที่ 4)

นายพูนพงษ์กล่าวทิ้งท้ายว่า ปลาทิลapiaเป็นสินค้าประมงที่มีศักยภาพ อีกทั้งภาครัฐมีการอบรมหลักสูตรต่าง ๆ อาทิ การเพาะเลี้ยงปลานิลและปลาทาบิหม ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสนับสนุนให้เกษตรกรและผู้ประกอบการติดตามข้อมูลและหาความรู้อย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งต้องให้ความสำคัญกับการเพิ่มมูลค่าสินค้า ซึ่งปัจจุบัน สินค้าส่งออกที่สำคัญของไทย คือ ปลาทิลapiaทั้งตัวแช่เย็นจนแข็ง ซึ่งเป็นสินค้าที่มีราคาต่อหน่วยต่ำสุด (1,880 เหรียญสหรัฐ/ตัน) แต่ไทยส่งออกเป็นสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 64.03 ของมูลค่าการส่งออกปลาทิลapiaทั้งหมดของไทย ขณะที่ไทยส่งออกเนื้อปลาทิลapiaแบบฟิลเลตสดหรือแช่เย็น ซึ่งเป็นสินค้าที่มีราคาต่อหน่วยสูงสุด (7,635 เหรียญสหรัฐ/ตัน) ในสัดส่วนค่อนข้างต่ำ โดยประเทศที่นิยมนำเข้าเนื้อปลาทิลapiaฟิลเลตสดหรือแช่เย็น ได้แก่ สหรัฐฯ แคนาดา เปรู โดมินิกัน และสหราชอาณาจักร ร้อยละ 85.4 8.3 0.7 0.6 และ 0.5 ของมูลค่าการนำเข้าของทั้งโลก ตามลำดับ นอกจากนี้ ปลาทิลapiaยังสามารถแปรรูปเป็นอาหารพร้อมรับประทาน และหนังปลาซึ่งเป็นผลพลอยได้จากการผลิตก็สามารถแปรรูปเป็นขนมขบเคี้ยวที่มีสารคอลลาเจนให้คุณประโยชน์ต่อร่างกาย

.....
สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า

10 ตุลาคม 2566

